בעזהשי"ת

גליון 765
שנה ט"ו תשפ"ז

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

פרשת השבוע

כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך (כ"ח – ט"ו)

הרה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א, נהג לספר את הסיפור הבא: באולם ההמתנה של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א ישב יהודי מצחו חרוש קמטים וכל הווייתו צער ויסורים. אל האולם נכנס ילדו הקטן של הרבי, מי שהיה לימים הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א, ופנה לאותו יהודי מה ברצונך לבקש מאבא? חייך היהודי חיוך עצוב וליטף את תלתליו של הילד, הנני זקוק לברכת ישועה השיב. הדלת נפתחה והיהודי נכנס פנימה, ולאחר שהות קצרה יצא. שוב פנה אליו הילד ושאל: מה אמר לך אבא? הוא ענה שה' יעזור, השיב היהודי. ומה יהיה עד שה' יעזור? הקשה הילד. אינני יודע, השיב היהודי. אם כך חזור לאבא ותשאל אותו. חזר היהודי לחדרו של הרבי ושאלו את שאלתו של דוד משה הקטן. שמע הרבי וענה, הקב"ה יעזור גם עד אשר יעזור. הדבר מפורש בפסוק "כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דיברתי לך" גם עד שאושיעך לא אעזבך.

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (כ"ח – כ')

הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א היה עני מרוד. מסופר: פעם היה חייב למשכן את מעילו כדי להביא טרף לביתו, אמר הצדיק: עכשיו אני מבין יותר טוב את מה שאמר יעקב אבינו ע"ה "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש" וכי אין אנו יודעים שלחם הוא בשביל לאכול ובגד הוא בשביל ללבוש? אלא אנו מבקשים שהבגד יהיה בשביל ללבוש ולא בגד בשביל לאכול, שלא יצטרך למשכן את בגדו בשביל אוכל.

הידעתם את לבן בן נחור (כ"ט – ה')

מסופר על הרה"ק בעל התניא זיע"א, שפעם אחת כשקרא בתורה בשבת פרשת ויצא, והגיע לפסוק הידעתם את לבן, צעק בקול גדול מאד "הידעתם את לבן", ונפל לארץ ונתגלגל כחצי שעה, ואחר כך קם מעל הארץ ואמר בקול ובניגון "ויאמרו ידענו". תמהו החסידים מה ראה הרבי לבוא להתפעלות עצומה כזו בפסוק זה דוקא? עד שמצאו שבמדרש (בראשית רבה ע'-ט') כתוב על פסוק זה, "מחרן אנחנו", מחרונו של הקב"ה אנו בורחים, "הידעתם את לבן" הידעתם את מי שהוא עתיד ללבן עוונותיכם כשלג, "השלום לו"? "ויאמרו שלום". באיזו זכות? "והנה רחל בתו באה עם הצאן" וזהו שכתוב "כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה" כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ויש תקוה לאחריתך

סיפורי חז"ל

רצונה של אמא הוא כבודה

פעם אחת באה אמו של התנא רבי ישמעאל אל בית המדרש והתלוננה לפני החכמים: "בני ישמעאל אינו מכבד אותי". החכמים נבהלו ותמהו: כיצד יתכן הדבר? איך יכול להיות שהתנא הגדול רבי ישמעאל לא יכבד את אמו? שאלו את האם הצדקנית: במה אין הוא מכבד אותך? ספרה אמו של רבי ישמעאל: אני אוהבת מאד את התורה ומכבדת את לומדיה, ואני מאושרת מאד על שבני הוא מגדולי החכמים, כאשר חוזר בני מבית המדרש, לאחר יום שלם של עיסוק בתורה, רבה שמחתי לקראתו, אני מבקשת אז לרחוץ את רגליו ורוצה לשתות את המים שרחץ בהם את רגליו הקדושות, אך בני אינו מסכים שאעשה זאת, והוא מסרב למלאות בקשתי, לאפשר לי לשתות מן המים. כששמעו זאת החכמים, הבינו שרבי ישמעאל מסרב, כיוון שאינו רוצה להטריח אותה, וכן משום שהוא רוצה לשמור על כבודה. בכל זאת הורו החכמים על רבי ישמעאל לציית לאמו ולעשות כרצונה, כיון שמילוי רצונה של אמא הוא כבודה. עשה כרצון אמך – אמרו לו החכמים – אף זהו כיבוד אם.

(תוספות קידושין ל"א ע"פ הירושלמי)

זמני השבת

זמני כניסת השבת
ירושלים 4:02 ת"א: 4:16

ויצא

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:17 ת"א 5:19 ר"ת: 5:50

אז הושיט לו העני את מכתבו של הרבי

אל חדרו של הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל ה"אוהב ישראל" מאפטא זיע"א, נכנס אחד מחסידיו ודמעות בעיניו, "רבי, בכה האיש, הדלות ממררת את חיי ואין בכוחי ובכח בני משפחתי לשאתה עוד, אנא, יתפלל הרבי בעדי שתהיה לי ישועה. הביט הצדיק אל האיש הכאוב הניצב לפניו ואמר: הנה, אתן לך מכתב אל אחד מחסידי, יהודי עשיר, והוא יעניק לך מאתיים רובלים על חשבוני. ומיד כתב הרבי אגרת אל אותו חסיד וביקש אותו לבוא לעזרת העני.

כשהמכתב בידו, יצא החסיד בלב שמח מבית הצדיק, הוא ידע, אמנם כי דרך ארוכה עליו לעשות עד שיגיע אל אותו עשיר, אך התקווה שבסוף הדרך תהיה לו הישועה, עודדה אותו ונתנה לו את הכוחות. לאחר מסע ארוך הגיע היהודי סוף סוף אל בית האיש העשיר, הלה קיבל אותו בסבר פנים יפות כיאה לשליחו של הרבי. ימים אחדים ישב החסיד בביתו ונהנה ממידת הכנסת האורחים של העשיר, משעבר זמן החליט העשיר לשאול את אורחו מהי מטרת בואו, ואז הושיט לו העני את מכתבו של הרבי. למראה המכתב, התרגש העשיר מאד, הן לא דבר של מה בכך הוא לקבל מכתב אישי מהרבי הקדוש. אך כשפתח את המכתב וקרה את תוכן האגרת, נעלמו ההתרגשות והשמחה ואת מקומן תפס צער, שכן אותו עשיר, קמצן מופלג היה, וקשה היה לו להוציא מכיסו מאתיים רובלים. פנה אפוא אל העני וביקש ממנו שיסתפק בפחות מכך, "מוכן אני להעניק לך חמישים רובל, אבל מאתיים.?" אך העני עמד על שלו, "הרבי הקדוש נקב במאתיים, ואני אינני רשאי להפחית מכך, אם תרצה למלאות בדיוק את צו הרבי, אז טוב, ואם לאו, אלך לדרכי בלא כלום". בנפשו של העשיר התחולל מאבק עז: מצד אחד רצה למלא את צו הרבי, אך מצד שני לא מלאו לבו להוציא סכום שכזה בבת אחת. היה זה מאבק לא פשוט, ובסופו גברה ידה של הקמצנות.

בלב שבור עזב העני את בית העשיר, ללא פרוטה אחת. ימים רבים נדד בדרכים עד שהגיע בפחי נפש אל בית הרבי. בקול רועד ובעיניים דומעות שטח בפני הצדיק את כל המוצאות אותו, שמע זאת הרבי והרגיע אותו, "אתן לך מכתב אל חסיד אחר, ובעזרת השם יתברך משם כבר לא תשוב ריקם". החסיד השני שאליו הפנה הרבי את מכתבו, לא נמנה עם העשירים, אך כשקיבל את המכתב ובו מורה לו הרבי לתת מאה רובל לעני, התרגש מאד, כלום דבר שבכל יום הוא לקבל מכתב מן הצדיק?. פנה איפה אל העני ואמר לו: "שב בביתי עד אשר אמציא לך את הסכום כולו". ומיד אץ ללוות כספים, למכור מחפצי ביתו, העיקר למלאות את מצות הרבי. לא חלפו ימים רבים ועני עזב את ביתו ובאמתחתו מאה הרובלים.

ובינתיים נהפך הגלגל על אותו עשיר שלא מילא את פקודת הרבי, ההצלחה סרה ממנו והוא החל מתרושש, בתוך זמן קצר נותר ללא מאומה, ואפילו כסף כדי לקנות מזון לבני ביתו לא היה לו.

בלית ברירה יצא העשיר לשעבר לחזר על הפתחים ולקבץ נדבות, מה רב היה סבלו, מה גדול היה בזיונו, ובהיותו נודד בדרכים צץ ועלה לפתע בזכרונו אותו עני שנשלח אליו, בימים הטובים בפקודת הרבי, אותו עני שלא נתן לו את מאתיים הרובלים כמצוות הצדיק. הבין האיש שבשל כך באה עלי הרעה הגדולה הזו, ומיד כיון דרכו לעבר אפטא לבקש מחילה מן הצדיק.

ימים רבים עשה את דרכו, ובהרגישו היטב על בשרו את טעמם המר של העוני והנדודים, בהגיעו לאפטא היה שבור ברוחו ורצוץ בגופו. עשה דרכו אל חצר הרבי וביקש להיכנס, אך מפי הרה"ק מאפטא יצאה הוראה: "לא יוכנס אלי האיש הזה". פקודתו של הרבי פגעה בעשיר לשעבר כרעם ביום בהיר, ביאושו התיישב בפנת בית המדרש ונתן קולו בבכי מר, מכל רחבי בית המדרש התקבצו סביבו חסידים, מבקשים לדעת מה פשר הבכי, והאיש התוודה בפניהם וסיפר להם על חטאו: "בחוצפתי ובעזות פני דחיתי את בקשת הרבי, ועתה מסרב הצדיק לראות את פני". נכמרו עליו רחמיהם של החסידים, ויעצו לו: "עמוד יומם ולילה תחת חדרו של הרבי ואל תחדל מלבכות, קולות הבכי יגיע לאזני הרבי והוא, בוודאי, ישאל מיהו הבוכה, ואז תיוושע". כלום היתה לו ברירה, לאיש? פנה איפה אל קרבת חלון חדרו של הצדיק ומירר בכי, בכה בלי הפוגה.

כשקולות הבכי הגיעו לאזני הצדיק שאל את בני ביתו: "מיהו הבוכה?". סיפרו לו על העשיר שירד מנכסיו וכו'. שקע ה"אוהב ישראל" במחשבות ולבסוף אמר: "יש לערוך דין תורה ביני לבין העשיר". התפלאו המקורבים לשמע דברי הרבי והמתינו לראות הכיצד יפול דבר. הגיע היום ובית הדין שבין אנשיו היה גם הרה"ק מסאוראן זיע"א, היה נכון לשמוע את המתדיינים. התייצב הצדיק מאפטא לפני הדיינים ופתח ואמר: "טרם בואי לעולם נגזר עלי מהשמים שאהיה עשיר מופלג, אך אני סירבתי לכך, אין לי צורך בממון, אמרתי. ואולם הצעתי לחלק את הכסף בין תלמידי וחסידי כראות עיני. בשמים הסכימו לכך, ואני אכן פזרתי ממוני בין המסתופפים בצילי".

"אותו עשיר, שסירב לתת מאתיים רובלים, היה אף הוא אחד מהנהנים מכספי, משמיים הרעיפו עליו שפע קודש, כפי בקשתי, ואולם, ברגע שסרב האיש להעניק מכספי מאתיים רובלים לצדקה לעני ששלחתי אליו, לקחתי אני – בעליו האמיתיים של כספו – את עשרו ורכושו ומסרת אותם לחסיד אחר, ראוי יותר, שמילא את פקודתי במסירות נפש, על אף שלא היה ברשותו ממון." לשמע דבריו של הרב הקדוש ה"אוהב ישראל" מאפטא, נשתררה דומיה בבית הדין, והעשיר לשעבר, פניו חוורו וסמקו לסירוגין, כה כעס על עצמו, על שלא הבין כי הכסף והעושר הרב שהיה ברשותו אינם אלא פקדון המסור בידו. הוא הרהר בעוני ברעב הצפויים לבני ביתו עד סוף ימיהם, ודמעות הציפו את עיניו וירדו על לחייו.

והנה נשמע ברקע פסק הדין: "לעשיר לשעבר אין כל זכות לתבוע את ממונו, שבעצם אינו שייך לו, אך אם יפייס את הרבי, יפעל הרבי מתוך רחמנות שתהא לו פרנסה ברווח, ושוב לא יצטרך לבריות", ואכן, האיש ביקש את מחילתו של הצדיק ופייס אותו. ולא ארכו הימים ומצבו הכלכלי הוטב, אמנם הוא לא חזר להיות עשיר מופלג כמלפנים, אך שוב חיו הוא ובני משפחתו ברווח ובכבוד. ומאז התגבר על מידת הקמצנות בו ניחן, והפך לרודף צדקה וחסד כל ימי חייו.

משל ונמשל

כך שומרים על שטרות יקרי ערך?

משל לכפרי אחד ולו בת יחידה וחביבה, ומילדותה נתן דעתו לחסוך עבורה כסף עבור נדוניה נכבדה, מה עשה, ייחד קופסה נאה, וכל שטר כסף חדש ויפה שהצליח לחסוך הניח בתיבה, כך עשה חודש אחר חודש, שנה אחרי שנה, וחפיסת שטרי הכסף הלכה ותפחה. כשהגיעה הבת לפרקה פתח הכפרי את התיבה והוציא חופן שטרות נאים, בוהקים כחדשים, נסע אל העיר הגדולה ונכנס לחנות יקרה ובחר לעצמו את היקרות שבסחורות, והושיט את השטרות לתשלום, מאן המוכר לקבלם בטענה שאין הוא מכיר את השטרות, התמרמר האיש ואמר: הלא כסף כשר הוא וחוקי הוא, בעמלי הרווחתיו, ובמשך שנים חסכתיו, משכו בכתפיהם ואמרו: אנחנו לא יודעים, לך לעיר הגדולה אולי שם יחליפו, יאמרו לך שהכסף חוקי וימירו אותם בשטרות מוכרים. נסע האיש לעיר הגדולה ועלה לבנק הממשלתי וחיכה בתור, אה אנשים באים עם שטרות בלויים וקרועים והחלפנים גוערים בהם "כלום כך שומרים על שטרות יקרי ערך, איך מניחים לתמונת הקיסר המתנוססת עליה להיקרע?, עם כל זאת החליפו להם את השטרות בחדשים, יהודי זה שמח בלבו: אם כך נוהגים בשטרות בלויים וקרועים, ודאי יקבלו בסבר פנים יפות נאה את שטרותיו החדשים והיפים,

כשהגיעו תורו תחב בחלון הדפלק את חבילת השטרות, נטלם הפקיד עלעל בהם והחזירם לידיו, ואמר "אינם שווים מהומה". מחה הכפרי וזעק במו עיני ראיתי כיצד החלפתם שטרות בלויים וקרועים, על אחת כמה וכמה שאתם חייבים לקבל את השטרות החדשים והנאים שלי. אמר לו: הירגע בבקשה, בכיות לא יועילו, אתה צריך להבין שהשטרות שלך ישנים הם ונפסל מכבר מטעם הממשלה, ואבדו כל ערך גם אם חדשים ונאים הם, אבל הללו הביאו שטרות ישנים ובלויים אבל עודם בתקפם ושווים הם.

והנמשל: מי שעומד להתפלל תפילה בזמנה, גם אם היא מלאה קרעים ופגמים, גם אם יגערו ויוכיחו אותו, הרי זמן תפילה היא, ואם כיון בתחילתה ובסופה הרי היא בחזקתה, אבל מי שירבה בהכנות ובכוונות ובגינן יעבור זמן תפילה, שוב לא יועיל אם תהא תפילתו מושלמת ונאה, שהרי לאחר נעילת שערים עלתה לא בזמנה.

(בשם הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

בין אדם לחברו

לברוח ממחלוקת כמו מאש

סיפר הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א: יום אחד התבשרו תושבי שכונת שערי חסד בשורה משמחת, שחתנו של הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, הרה"ק רבי אהרן כהן זיע"א שעלה לארץ הקודש, החליט לקבוע משכנו בשכונה. הדבר עורר התרגשות גדולה, וכולם קיבלו את פניו בכבוד גדול והעמידו לרשותו דירה מרוהטת כראוי. והנה לאחר פרק זמן קצר של מספר חדשים, נדהמו תושבי השכונה לגלות כי רבי אהרן נעלם מהשכונה בנסיבות מסתוריות, לאחר היעדרות של שבוע מבית הכנסת, דפקו על דלת ביתו ומשלא נענו, פתחו את הדלת והנה הבית ריק מכל דבר, ניסו לברר אצל השכנים שמא יודע מישהו היכן רבי אהרן, ונענו בשלילה. הכריזו בבית הכנסת האם יש מישהו מהציבור שיודע אפוא רבי אהרן? אז ניגש אחד המתפללים יהודי זקן, וסיפר כמשיח לפי תומו כי ראה את רבי אהרן יוצא מן השכונה לפני כשבוע, עם כל מטלטליו בעגלה לכיון יפו. הדבר הכה בתדהמה את ראשי הציבור: מה אירע לרבי אהרן שהביא אותו לעזוב את השכונה ועוד בצורה מסתורית כל כך? החליטו לשלוח משלחת ליפו לברר אצל רבי אהרן פשר הענין, ולנסות לשכנע אותו לחזור להתגורר בשכונה. כאשר הגיעה המשלחת אל רבי אהרן, קיבלם בחביבות ובסבר פנים יפות, לאחר מכן המשיך ואמר להם: כנראה אתם מתפלאים מדוע עזבתי לפתע את השכונה? אסביר לכם: כאשר באתי להיפרד מחותני ה"חפץ חיים" קודם נסיעתי לארץ ישראל, שאלתי בעצתו היכן הוא ממליץ לי להתגורר בארץ הקודש? בירושלים או בצפת, או שמא בחברון או ביפו. השיב לי חותני: לא כל כך חשוב היכן תתגורר, אך דבר אחד תבטיח לי בתקיעת כף, שתברח במהירות ממקום מחלוקת, והיה אם נקלעת למקום כזה, עזוב אותו מיד. ואני הבטחתי זאת לחותני בתקיעת כף. והנה לאחרונה התעורר דין ודברים בבית הכנסת שבשכונתכם בנוגע למשרת הגבאות, ואז נתקפתי לפתע בחרדה עצומה: הרי אינני יכול להמשיך לגור כאן, כדי לא להיכשל ח"ו בעוון החמור של העובר על הבטחה הנעשית בתקיעת כף. לכן נאלצתי לעזוב את המקום בבהילות ובמהירות.

ישרותו של הצדיק

מסופר על הרה"ק ה'סבא' מנובהרדוק זיע"א (יומא דהילולא י"ז כסלו), שפעם בערב שבת שאל משכנו לאכסניה, תושב מוסקבה, מברשת לנקות את בגדיו לכבוד שבת, כשרצה להשיב לו אותה, גילה כי הלה כבר הלך לבית הכנסת לתפילת 'קבלת שבת', וכשרצה לעשות זאת במוצאי שבת, התברר כי הלה ארז את מטלטליו ועזב כבר את האכסניה. המברשת נותרה בידי הסבא, והצטער מאוד על שאינו יכול להשיבה לבעליה, ומאז תמיד היה מחזר אחר אותו אדם, ובכל מקום שהגיע חיפש אחריו או אחר מכריו. שבע שנים אחרי אותה שבת, פגש באחת ממסעותיו אדם שהציג עצמו כמוסקבאי, וכמובן מיד שאל אותו הסבא אם הוא מכיר את בעל המברשת, וכששמע הסבא כי הלה שכנו של המשאיל, שמח שמחה גדולה עד מאוד, ומסר לידו את המברשת על מנת שישיבה לבעליה.

תילולא דצדיקא

יום ראשון י"ב כסלו

רבי שלמה ב"ר יחיאל (המהרש"ל – של"ד)

הרה"ק רבי אברהם דוב מאבריטש ב"ר דוד (בת עין – תר"א)

יום שני י"ג כסלו

האמורא רבינא בן רב הונא (ד"א רל"ו)

הרה"ק רבי שלמה זלמן (יוסף) מוילעפאלי ב"ר אברהם (אליהו) (תרי"ח)

הרה"ק רבי ישראל ממודזיץ ב"ר שמואל אליהו (תרפ"א)

הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב ב"ר דוד משה (תרצ"ד)

יום שלישי י"ד כסלו

ראובן בן יעקב משבטי קה (ב"א – שי"ח)

הרה"ק רבי מנחם נחום משטיפינעשט ב"ר ישראל מרוזין (תרכ"ט)

יום רביעי ט"ו כסלו

רבינו הקדוש רבי יהודה בן רבן שמעון (ג"א תתקנ"ג)

(הרה"ק רבי דוד ב"ר יצחק מסקווירא (תר"פ)

יום חמישי ט"ז כסלו

הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב ב"ר יעקב דוד (תרע"ח)

הרה"ק רבי שאול ידידיה אלעזר ב"ר ישראל ממודזיץ (אמרי שאול – תש"ח)

יום שישי י"ז כסלו

הרה"ק רבי יוסף יוזל הורביץ

הסבא מנובהרדוק (תר"פ)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שונה הלכות

מאת הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מחבר "עם אני אודך" "פרפרים יוסף התרפש" על המועדים.

חתונה בבית המדרש (ו')

א) יש להיזהר לא להניח ספרים, סידורים, וכדומה, על השולחנות שאוכלים שם, שלא ידבק בהם חמץ, וזה צריך להיזהר בכל השנה.

ב) יזהר לא להניח ספרים מבית המדרש על השלחנות שאוכלים, מחשש תולעים קטנים מאד שמצוי בספרים, ויכולים להגיע לדברי מאכל, ויאכלם חלילה וחס.

ג) יזהר לא להצניע או להניח דברי מאכל בארון ספרים וכדומה. כי מצוי שישפך על הספרים, או שישכחם שם, ויבואו תולעים אל הספרים.

ד) כל מה שהארכנו בהלכות "חתונה בבית המדרש", זה בבית המדרש, אולם בבית הכנסת שרק מתפללים שם, חמיר טפי, וכן יש הרבה פרטים בזה בפוסקים אם מועיל תנאי או לא, ואכמ"ל. ותן לחכם ויחכם עוד.

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס **פוסטר**
דפוס אישי מקצועי
08–8422112 ההגנה 54 רחובות
P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק
רבי אברהם דוב מאבריטש זיע"א
ב"ר דוד זיע"א **(בת עין)**
נלב"ע י"ב כסלו תנצב"ה